

Határozatok Tára

C-261/22. sz. ügy

GN

kontra

Procuratore generale presso la Corte di appello di Bologna

(a Corte suprema di cassazione [Olaszország] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

A Bíróság ítélete (nagytanács), 2023. december 21.

„Előzetes döntéshozatal – Büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés – Európai elfogatóparancs – 2002/584/IB kerethatározat – Az 1. cikk (3) bekezdése – A 15. cikk (2) bekezdése – Tagállamok közötti átadási eljárás – A végrehajtás megtagadásának okai – Az Európai Unió Alapjogi Chartája – 7. cikk – A magán- és a családi élet tiszteletben tartása – A 24. cikk (2) és (3) bekezdése – A kiskorú gyermek mindenek felett álló érdekének figyelembevétele – Minden gyermek ahhoz való joga, hogy mindkét szülőjével rendszeres, személyes és közvetlen kapcsolatot tartson fenn – Anya, akinek kisgyermekei együtt élnek vele”

- 1. Előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések – Gyorsított előzetes döntéshozatali eljárás – Feltételek – A gyors elbírálást indokoló körülmények – Hiány – A feltett kérdések által potenciálisan érintett személyek vagy jogi helyzetek jelentős száma – Az alapeljárást befejező határozatnak a felperes gyermekei feletti felügyeleti jogra gyakorolt következményeivel kapcsolatos bizonytalanság
(A Bíróság alapokmánya, 23a. cikk; a Bíróság eljárási szabályzata, 105. cikk, (1) bekezdés)*

(lásd: 28–30. pont)

- 2. Büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés – Az európai elfogatóparancsról és a tagállamok közötti átadási eljárásokról szóló kerethatározat – Az elítélt vagy gyanúsított személyeknek a kibocsátó igazságügyi hatóságok részére történő átadása – Az alapvető jogok és jogelvek tiszteletben tartására vonatkozó kötelezettség – A magán- és a családi élet tiszteletben tartásához való jog – A gyermek mindenek felett álló érdekének figyelembevételére vonatkozó kötelezettség – A kisgyermek anyja fogvatartási körülményeinek és e gyermekek gondozási körülményeinek a kibocsátó tagállamban meglévő rendszerszintű vagy általános hiányosságai – Az érintett személyek alapvető jogai ilyen körülmények miatti megsértésének valós veszélye – E jogok tiszteletben tartásának védelme – A végrehajtó igazságügyi hatóság általi vizsgálat – Terjedelem
(EUSZ 4. cikk, (3) bekezdés, első albekezdés; az Európai Unió Alapjogi Chartája, 7. cikk, és 24. cikk, (2) és (3) bekezdés; a 2009/299 kerethatározattal módosított 2002/584 tanácsi kerethatározat, 1. cikk, (2) és (3) bekezdés)*

(lásd: 38–46., 52., 53., 55., 57. pont és a rendelkező rész)

Összefoglalás

2020 júniusában a belga hatóságok európai elfogatóparancsot bocsátottak ki GN ellen, 2016-ban és 2017-ben elkövetett embercsempészség bűncselekménye és illegális bevándorlás elősegítésének bűncselekménye miatt kiszabott szabadságvesztés-büntetés végrehajtása céljából.

GN-t 2021. szeptember 2-án Bolognában (Olaszország) letartóztatták. Letartóztatásának időpontjában várandós volt, és vele volt három évesnél fiatalabb, vele együtt élő fia. GN helyzetére tekintettel a Corte d'appello di Bologna (bolognai fellebbviteli bíróság, Olaszország) tájékoztatást kért – eredménytelenül – a belga hatóságoktól többek között a kiskorú gyermekekkel együtt élő anyával szemben kiszabott büntetés Belgiumban történő végrehajtásának módjáról, valamint az e gyermekek tekintetében tervezett intézkedésekről.

2021. október 15-i ítéletével e bíróság azzal az indokkal tagadta meg GN átadását, hogy az ezen információkérésre adott kielégítő válasz hiányában nem volt biztos abban, hogy a belga jog olyan fogvatartási rendszert ismer, amely az Olaszországban hatályban lévőhöz hasonló mértékben védi az anyák és kiskorú gyermekeik jogait.

A kérdést előterjesztő bíróság, a Corte suprema di cassazione (semmitűszék, Olaszország), amelyhez e megtagadó határozattal szemben fellebbezést nyújtottak be, rámutat, hogy sem a hatályos olasz törvény¹, sem a 2002/584 kerethatározat² rendelkezései nem szabályozzák az európai elfogatóparancs végrehajtása megtagadásának indokaként azt az esetet, amelyben a keresett személy a vele együtt élő kiskorú gyermekek édesanyja. A kérdést előterjesztő bíróság ugyanakkor arra keresi a választ, hogy megtagadhatja-e az európai elfogatóparancs végrehajtását azzal az indokkal, hogy a kiskorú gyermekek anyjának a kibocsátó tagállamnak való átadása sértheti az Európai Unió Alapjogi Chartájának (a továbbiakban: Charta) 7. és 24. cikke által védett magán- és családi élet tiszteletben tartásához való jogát, valamint gyermekei mindenek felett álló érdekét.³

Ítéletében a nagytanácsban eljáró Bíróság kimondta, hogy a Chartával⁴ összefüggésben értelmezett 2002/584 kerethatározattal⁵ ellentétes, ha a végrehajtó igazságügyi hatóság azzal az indokkal tagadja meg az európai elfogatóparanccsal érintett személy átadását, hogy e személy a vele együtt élő kisgyermek anyja, kivéve először is, ha e hatóság olyan információkkal rendelkezik, amelyek alátámasztják, hogy az e személyt megillető, a magán és családi élet tiszteletben tartásához való alapvető jog megsértésének, valamint a gyermekek mindenek felett álló érdeke megsértésének valós veszélye a kisgyermek anyja fogvatartási körülményeinek és e

¹ A 2021. április 22-i legge n. 69 – Disposizioni per conformare il diritto interno alla decisione quadro 2002/584/GAI del Consiglio, del 13 giugno 2002, relativa al mandato d'arresto europeo e alle procedure di consegna tra Stati membri (a belső jognak az európai elfogatóparancsról és a tagállamok közötti átadási eljárásokról szóló, 2002. június 13-i 2002/584/IB tanácsi kerethatározattal való összhangba hozatalát célzó rendelkezésekről szóló 69. sz. törvény) (a GURI 2005. április 29-i 98. száma, 6. o.) a 2021. február 2-i decreto legislativo n. 10 (10. sz. törvényerejű rendelet) (a GURI 2021. február 5-i 30. száma) szerinti, az alapügy tényállására alkalmazandó változata.

² A 2009. február 26-i 2009/299/IB tanácsi kerethatározattal (HL 2009. L 81., 24. o.) módosított, az európai elfogatóparancsról és a tagállamok közötti átadási eljárásokról szóló, 2002. június 13-i 2002/584/IB tanácsi kerethatározat (HL 2002. L 190., 1. o.; magyar nyelvű kiadás 19. fejezet, 6. kötet, 34. o.; a továbbiakban: 2002/584 kerethatározat).

³ A Charta 7. cikke a magán- és a családi élet tiszteletben tartásához való jogra vonatkozik, míg a 24. cikk (2) bekezdése előírja, hogy „[a] hatóságok és a magánintézmények gyermekekkel kapcsolatos tevékenységében a gyermek mindenek fölött álló érdekének kell az elsődleges szempontnak lennie”. Ugyanezen cikk (3) bekezdése szerint „[m]inden gyermeknek joga van ahhoz, hogy mindkét szülőjével rendszeres, személyes és közvetlen kapcsolatot tartson fenn, kivéve ha ez az érdekeivel ellentétes”.

⁴ A Charta 7. cikke, valamint 24. cikkének (2) és (3) bekezdése.

⁵ E kerethatározat 1. cikkének (2) és (3) bekezdése.

gyermek gondozási körülményeinek a kibocsátó tagállamban meglévő rendszerszintű vagy általános hiányosságai miatt fennáll, és másodsor, komoly és bizonyítékokkal alátámasztott okok alapján feltételezhető, hogy az érintett személyeket a személyes helyzetükre tekintettel e körülmények miatt ez a veszély fenyegeti.

A Bíróság álláspontja

Mindenekelőtt a Bíróság jelzi, hogy a 2002/584 kerethatározat nem teszi lehetővé az európai elfogatóparancs végrehajtásának kizárólag azon az alapon történő megtagadását, hogy a keresett személy a vele együtt élő kisgyermek anyja. A tagállamok közötti kölcsönös bizalom elvére tekintettel ugyanis fennáll az a vélelem, hogy az ilyen gyermekek anyjának fogvatartási körülményei és e gyermekek gondozási körülményei az európai elfogatóparancsot kibocsátó tagállamban az ilyen helyzethez igazodnak.

Mindazonáltal a 2002/584 kerethatározat⁶ nem járhat azzal a hatással, hogy módosítja a Chartában, és különösen a 7. cikkében, valamint 24. cikkének (2) és (3) bekezdésében biztosított alapvető jogok tiszteletben tartására vonatkozó kötelezettséget. Így egyrészt a gyermek mindenek felett álló érdekének figyelembevételére vonatkozó kötelezettség a kiskorú gyermekek anyjával szemben kibocsátott európai elfogatóparancs összefüggésében is alkalmazandó, amelynek nem e gyermekek a címzettjei, ám jelentős következményei vannak a gyermekekre nézve. Másrészt minden gyermeknek joga van ahhoz, hogy mindkét szülőjével rendszeres, személyes és közvetlen kapcsolatot tartson fenn, kivéve, ha ez ellentétes az érdekeivel, amelyeket az ügy összes körülményének figyelembevételével kell értékelni. A szülő és gyermeke azon lehetősége, hogy együtt legyenek, egyébként a családi élet alapvető elemét képezi.

Ebből következik, hogy a végrehajtó igazságügyi hatóság kivételesen eltekinthet az európai elfogatóparancs végrehajtásától, ha fennáll annak a valós veszélye, hogy e végrehajtás az említett alapvető jogok megsértését eredményezi. Ám az, hogy e hatóság nem rendelkezik bizonyossággal abban a tekintetben, hogy a kibocsátó tagállamban a kisgyermekes anya őrizete és e kisgyermek gondozása tekintetében a végrehajtó tagállamban hasonló feltételek állnak fenn, nem teszi lehetővé, hogy ezt a veszélyt bizonyítottan lehessen tekinteni. E hatóságnak két szakaszból álló vizsgálat keretében meg kell vizsgálnia egyrészt, hogy a kibocsátó tagállamban fennállnak-e rendszerszintű vagy általános hiányosságok e feltételeket illetően, vagy olyan hiányosságok állnak-e fenn e feltételeket illetően, amelyek konkrétan személyek objektíve azonosítható csoportját érintik, másrészt pedig azt, hogy komoly és bizonyítékokkal alátámasztott okokból feltételezhető-e, hogy fenyegeti-e az európai elfogatóparanccsal érintett személyeket ilyen körülmények miatt és személyes helyzetükre tekintettel az alapvető jogaik megsértésének valós veszélye.

Ha a végrehajtó igazságügyi hatóság úgy ítéli meg, hogy nem rendelkezik az átadásról szóló határozat meghozatalához szükséges valamennyi információval, további információkat kell kérnie a kibocsátó igazságügyi hatóságtól, és ez utóbbi köteles azokat rendelkezésére bocsátani. Annak érdekében ugyanis, hogy ne bénuljon meg az európai elfogatóparancs rendszerének működése, e hatóságoknak lojálisan együtt kell működniük.⁷

⁶ E kerethatározat 1. cikkének (3) bekezdése.

⁷ A lojális együttműködés elvét az EUSZ 4. cikk (3) bekezdése rögzíti.

Következésképpen a végrehajtó igazságügyi hatóságnak csak akkor kell tartózkodnia ezen európai elfogatóparancs végrehajtásától, ha úgy ítéli meg, hogy a rendelkezésére álló információkra tekintettel, ideértve a kibocsátó igazságügyi hatóság által nyújtott garanciák esetleges hiányát is, az európai elfogatóparancs végrehajtása az érintett személyek szóban forgó alapvető jogai megsértésének valós veszélyét idézheti elő.